

Exordium

Det er noe ekstraordinært over pinse, tenker jeg. En lett vår-, for ikke å si forsommerstemning. I dag med sol på høytidsdagen, formidler den Grundtvigske åpningssalmen lyset og gleden over nyskapelsen og livet som bare denne pinsesalmen kan.

– I all sin glans nu stråler solen. Er det ikke praktfullt! Vi som lever halve året i skyggen vet gjerne mer enn andre hva lyset og sola betyr for alt som lever.

I dag på høytidsdagen åpenbares en annen side ved sollyset. Det er først nå, når sola får skinne sine klare, lyse stråler gjennom glassmaleriene i denne kirken at menigheten for alvor ser hva motivet er. Det handler om korset som er i midten. Det handler om veien mot Golgata i de andre bildene.

Så åpenbares lyset som stråler ut fra korset. Det formidler seier, det formidler farger og glede. Det formidler framtid og håp. Slik er Åndens gjerning. Han forherliger Jesus og peker på Frelserens død og oppstandelse, slik at det ikke bare blir livløse, fattige bilder, men en levende realitet for oss.

Høytidsvers: O lue fra Guds kjærlighet. Nos. 215

Prekentekest: Apg 2,36-41

Peter sa: «Hele Israels folk skal vite for visst: Denne Jesus som dere korsfestet, ham har Gud gjort til både Herre og Messias.» Da de hørte dette, stakk det dem i hjertet, og de sa til Peter og de andre apostlene: «Hva skal vi gjøre, brødre?»

Peter svarte dem: «Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave. For løftet gjelder dere og barna deres og alle som er langt borte, så mange som Herren vår Gud kaller på.»

Også med mange andre ord vitnet han for dem, og han formante dem: «La dere frelse fra denne vrangsnudde slekten.» De som tok imot budskapet hans, ble døpt, og den dagen ble det lagt til omkring tre tusen mennesker.

Slik lyder Herrens ord.

Et stikk i hjertet kan skyldes flere ting. Diagnosen er ikke umiddelbart klar. Mitt første stikk fikk jeg da jeg var 5-6 år gammel. Det var vår. Og med våren kom ungene i gata ut for å leke. Det var da det stakk. Hun hadde lange lyse fletter. Det var både godt og vondt å se på henne. Min første forelskelse.

Hvis du er i tvil om hva forelskelse har med pinse å gjøre, dette er mer enn en finurlig måte å starte en preken på. Tenk bare tilbake på din første forelskelse. Kanskje det er godt å tenke på. Kanskje det er vondt å bli minnet på. Kanskje det er litt begge deler. Når du kjenner blodet bruse og det stikker i hjertet, da føler du et helt annet engasjement for den det gjelder.

Det du kanskje før visste og hadde informasjon om, det ble så mye mer enn tørre, likegyldige fakta. Du fikk en trang til å oppsøke, være nær. Kanskje ble du redd. Kanskje mistet du nattesøvnen. En kamerat av meg

på samme alder begynte plutselig å bli ukonsentrert. Han gjorde rare ting som å kaste sokkene i do i stedet for i skittentøyskurven. Slik kan også forelskelse arte seg, visste hans erfarne mor.

Det er ikke spøk å være forelsket. Da er det ikke fritt for at det stikker i hjertet, gode stikk av engasjement og omtanke. Noen ville gi hva som helst for å være på bølgelengde. Slik er det også med den som erfarer Ånden.

Ingnatius av Latakeia skal en gang ha sagt at uten Den Hellige Ånd - er Gud langt borte, stanser Kristus i fortiden, er evangeliet bare død bokstav, er kirken bare en organisasjon, er autoriteten bare dominans, er liturgien bare besvergelse, er misjonen bare propaganda, er kristen gjerning bare slavemoral.

Så sier jeg at som forelskelse mellom to skaper interesse og engasjement, slik er det også med Åndens gjerning i forhold til disse tingene. Jesus kommer nær, evangeliet angår meg, menigheten blir mitt hjem. Det en før hadde gjort av plikt, blir nå gjort av kjærlighet. Det blir en annen motivasjon og et annet livsmål.

Eller for å si det med Grundtvig. «Det ånder himmelsk over støvet, det vifter hjemlig gjennom løvet, det lufter liflig under sky. Nu åpnes paradiset på ny, og yndig risler ved vår fot en bekk av livets klare rot.» Ånden lar oss leve under en åpen himmel. Ja, ikke bare leve, men leke som barn i Guds menighet. Ånden sier, som Jesus, at vi må bli som barn i forhold til vår himmelske Far. Vi vet at barns lek er i fullt alvor, for det finnes en herlig motivasjon og drivkraft, og det finnes regler. Men det finnes også hvile i trygge foreldre når leken blir for stri – en fars eller mors fang som tar imot fordi en er barn.

Det finnes ikke noe mektigere enn pinse når Åndens kraft får fylle menigheten og utrette det han, Herren Jesus vil. Da blir det lovsang. Da blir det glede. Da blir det fred. Men det blir også stikk i hjertet. Enten gode stikk av kjærlighet, eller mer smertefulle stikk av typen – hva skal vi gjøre? Hvordan skal vi komme inn i det vi ser er der, men ikke er en del av? Hvordan få troen på Jesus?

Ånden er gitt oss nettopp for slike tilfeller. Ånden gir de smertefulle stikkene, går i rette med verden og overbeviser om synd. Det er der en er når en ser en trenger Jesus, når en kjenner stikket av skyld og litenhet i forhold til den hellige Gud. Det er da «alt skapes av den Ånd som daler, alt virkes av den Ånd som taler, den Ånd som skjenker lys og trøst av kjærlighet med sannhets røst i Ordets navn som kom til jord og seierrik til himlen fór.»

Ånden er hellig. Hellighet er både godt og mektig på en gang, skremmende og likevel frydefullt. Hellig er å være tatt bort fra det grå og flekkete, tatt til siden for å renses fordi en er tiltenkt noe større og edlere. Ånden er hellig, og han gjør hellig dem han får å gjøre med. Han brer kirken ut i verden. Han åpner dørene til menigheten og lukker deg inn i samfunnet av hellige. Han gjør deg hellig ved syndenes forlatelse. Han fører oss fram til legemets oppstandelse og det evige liv. Når han en gang får fullført sitt handlingsprogram, er du ikke bare hellig, men du er også blitt mye mer lik Jesus.

- La dere frelse fra denne vrangsnudde slekten, formante Peter. I dag er denne formaningen like aktuell. Vi lever i en vrangsnudd tid, kan man si. Nesten som i et bakvendtland der galt blir rett og der gamle gufne ideologier lett blir bejublet på ny. Det finnes også mye bra i vår tid. Men det er det vrangsnudde vi skal vende oss fra.

Men å frelses fra noe innebærer også å frelses til noe. Gjennom de hellige sakramentene og Ordet som nådemidler utruker Ånden Kristi menighet. Det er her Ånden har sitt fokus. Føre oss inn i de helliges samfunn. Bygge menighet. Drive misjon. Hindre likegyldighet og gi engasjement. «Åndens frukt er kjærlighet, glede, fred, overbærenhet, vennlighet, godhet, trofasthet, tålsumhet og selvbeherskelse,» står det skrevet (Gal 5,22-23).

Et stikk i hjertet kan bety så mangt. Men Ånden vil oss det som godt er, og vi kjenner at vi lever og er til. Årene vi legger bak oss gir vekst i modenhet og livsvisdom. Måtte vi også vokse i kjærlighet til han som gav livet sitt for å frelse oss. Ut over sommeren er det denne albertavlen Ånden vil belyse.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

